

Sygn. akt III AUa 923/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Lucyna Guderska (spr.)

Sędziowie: SSA Dorota Rzeźniowiecka

del. SSO Karol Kotyński

Protokolant: st. sekr. sąd. Kamila Tomasik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 maja 2015 r. w Ł.

sprawy **M. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.**

o emeryturę

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 16 maja 2014 r. sygn. akt V U 120/14,

oddala apelację.

Sygn. akt: III AUa 923/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20.12.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił M. K. prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych argumentując, że wnioskodawca nie udowodnił 15-letniego okresu takiej pracy. Do okresu tego organ rentowy nie uwzględnił okresu pracy wykonywanej w firmie (...) w J. (10.01.1975 - 28.02.1975r., 01.07.1982 - 22.03.1983 oraz od 01.10.1984 do 31.12.1998r.) podnosząc, że świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 25.01.2001r. nie spełnia wymogów formalno - prawnych. Organ rentowy podniósł nadto, że ze spornych okresów czasu należy wyliczyć okresy niewykonywania pracy z powodu niezdolności do pracy spowodowanej chorobą.

W odwołaniu od tej decyzji M. K. wniósł o jej zmianę przy uwzględnieniu zakwestionowanych przez organ rentowy okresów zatrudnienia, jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Zaskarżonym wyrokiem z 16 maja 2014r. Sąd Okręgowy w Kaliszu zmienił decyzję organu rentowego i przyznał M. K. prawo do emerytury od 19 grudnia 2013r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że M. K., urodzony (...), na dzień 1.01.1999r. legitymował się łącznym stażem pracy w wymiarze 29 lat, 11 miesięcy i 1 dnia. Nie jest członkiem OFE.

Od 17.01.1972r. M. K. został zatrudniony w (...) Zakładach (...) w J. na stanowisku szwacza maszynowego. W okresie od 28.01.1973r. do 13.12.1974r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. W dniu 10.01.1975r. wrócił do pracy w (...) na stanowisko prasowacza. Od dnia 28.02.1975r. przeniesiony został ponownie na stanowiska szwacza maszynowego. Następnie, w dniu 01.06.1982r. skierowany został do pracy na stanowisku prasowacza, na którym pracował do 22.03.1983r. W wystawionym mu na okoliczność ustania zatrudnienia świadectwie pracy podał zakład, że M. K. pracował jako szwacz, a ostatnio jako prasowacz. W świadectwie wykonywania pracy zaliczanej do I kategorii zatrudnienia z dnia 21.03.1983r. firma (...) podała, że M. K. w okresie od 1.06.1982r. do 22.03.1983r. pracował na stanowisku prasowacza.

W okresie od 6.04.1983r. do 2.09.1983r. wnioskodawca był pracownikiem (...) Fabryki (...) w J..

Z dniem 5.09.1983r. wnioskodawca został ponownie zatrudniony w Zakładach (...) na stanowisku szwacza, a z dniem 1.10.1984r. przeniesiono go do pracy w charakterze prasowacza. W takim charakterze pracował wnioskodawca do 30.06.2001r. W świadectwie pracy z tego dnia firma (...) wskazała, że wnioskodawca w okresie od 5.09.1983r. do 30.09.1984r. pracował jako szwacz maszynowy, a od 1.10.1984r. do 30.06.2001r. jako prasowacz. W świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 25.01.2001r. podano, że w okresie od 1.10.1984r. do 21.12.1998r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy obsłudze urządzeń do prasowania, na stanowisku prasowacza, wymienionym w wykazie A, dziale VII, poz. 8 wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r.

Jako prasowacz M. K. obsługiwał znajdujące się w (...) agregaty prasownicze. Elementy produkowanej odzieży prasował również za pomocą żelazek.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest uzasadnione.

Przywołując treść art. 184 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd wskazał, że prace w szczególnych warunkach zostały wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca skutecznie wykazał, że w okresach od 1.06.1982r. do 22.03.1983r., a następnie od 1.10.1984r. do 31.12.1998r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na prasowaniu odzieży przy pomocy prasowniczych agregatów i żelazek. Prace takie, w kontekście szczególnych warunków ich wykonywania, wymienione są w Dziale VII pkt 8 załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. jako prace polegające na obsłudze urządzeń do prasowania.

Sąd pierwszej instancji nie podzielił stanowiska organu rentowego, że ze wzmiankowanych okresów podlegają wyłączeniu okresy pobierania przez wnioskodawcę zasiłków chorobowych na podstawie przepisu art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej. Sąd powołał się na utrwaloną linię orzecznictwa sądowego, zgodnie z którą zasada ta nie ma zastosowania do oceny nabycia prawa do emerytury przed dniem 1.07.2004r. i nie dotyczy sytuacji osób wymienionych w art. 184 ustawy. W przepisie tym ustawodawca zapewnił ochronę ekspektatywy prawa podmiotowego dla osób, które w dniu 1.01.1999r. wypełniły warunki dotyczące stażu ogólnego i szczególnego. Skoro tak, to należało – zdaniem Sądu Okręgowego -przyjąć, że M. K. legitymuje się wymaganym okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, co przy spełnieniu pozostałych warunków ustawowych oznacza, że skutecznił swój wniosek o prawo do dochodzonego świadczenia. Nastąpiło to z dniem 19.12.2013r., tj. z chwilą ukończenia przez niego 60 - roku życia.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył organ rentowy, zarzucając:

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. przepis art. 184 w zw. z 32 ust. 1 i art.32 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazując na powyższą podstawę apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W ocenie apelującego, Sąd Okręgowy naruszył zasadę prawną wyrażoną przepisem art. 32 ust. 1a ustawy emerytalno-rentowej, a mianowicie zasadę nieuwzględniania przypadających po 14 listopada 1991r. okresów niewykonywania pracy przy ustalaniu wymiaru okresów pracy w warunkach szczególnych.

Zdaniem organu rentowego, z ustalonego przez Sąd Okręgowy okresu zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych na stanowisku wymienionym w wykazie A dział VII pkt.8 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych (prasowacz-obsluga urzędów do prasowania) wynoszącego w całości 15 lat i 22 dni, tj.: od 1 czerwca 1982r. do 22 marca 1983r. i od 1 października 1984r. do 31 grudnia 1998r., należy wyłączyć okresy niewykonywania pracy po dniu 14 listopada 1991r., za które otrzymał wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy bądź też otrzymał zasiłki chorobowe. Łączny wymiar w/w okresów wynosi niespełna 12 miesięcy, co umniejsza uznany okres pracy w warunkach szczególnych do wymiaru znacznie poniżej wymaganego minimalnego okresu 15 lat, do 14 lat i 29 dni.

Zdaniem organu rentowego należy stosować w tej materii obowiązujące przepisy prawa, jak też logiczną wykładnię przepisów normujących zasady przyznawania wcześniejszych uprawnień emerytalnych z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Zgodnie z tymi regulacjami minimalny okres zatrudnienia w warunkach szczególnych to 15 lat, przy czym przez ten okres ubiegający się o świadczenie winien stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywać prace rodzajowo odpowiadającą kwalifikacji znajdującej się w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych. Ponad wszelką wątpliwość wnioskodawca pracy w szkodliwych warunkach środowiska pracy w okresach przerw spowodowanych chorobą nie wykonywał. Dlatego też okresy te nie mogą być przyjęte w poczet wymiaru pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Z uwagi na fakt, iż wnioskodawca jest ubezpieczonym urodzonym (...), Sąd I instancji przy rozpatrywaniu kwestii jego uprawnień do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych prawidłowo zastosował przepisy art. 184 i art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst Dz. U. z 2013r., poz. 1440) w związku z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku rozważania prawne wskazują, że Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni powołanych wyżej przepisów.

W rozpoznawanej sprawie spór dotyczył wyłącznie spełnienia przez ubezpieczonego warunku legitymowania się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. W tym zakresie sporne pozostawało, czy przypadające w trakcie świadczenia przez wnioskodawcę pracy w szczególnych w warunkach w ramach zatrudnienia w Zakładach (...) okresy pobierania zasiłku chorobowego po dniu 14 listopada 1991 r. należy zaliczyć do pracy o takim charakterze.

W uchwale z 27 listopada 2003 r., III UZP 10/03, Sąd Najwyższy uznał, że do okresu pracy w szczególnych warunkach, o jakich mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania tego stosunku pracy, przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 z późn. zm.). W następstwie tej uchwały doszło do zmiany pierwotnego brzmienia art.

32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez dodanie od 1 lipca 2004 r. ust. 1a, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się:

- 1) okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa;
- 2) okresów, w których na mocy szczególnych przepisów pracownik został zwolniony ze świadczenia pracy, z wyjątkiem okresu urlopu wypoczynkowego.

Z dniem 1 listopada 2005 r. została uchylona regulacja z pkt 2 i pozostała regulacja z pkt 1 ust. 1a art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie chodzi o okresy po 14 listopada 1991 r., dlatego też Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że do sytuacji wnioskodawcy nie ma zastosowania wyłączenie wprowadzone przez dodanie do art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ust. 1a pkt 1 ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 121, poz. 1264). Orzecznictwo Sądu Najwyższego poszło w kierunku zrównania sytuacji pracowników, którzy nie wykonywali pracy, pobierając świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, także przed zmianą wprowadzoną ustawą z 20 kwietnia 2004 r., co pozwala zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach okresy niezdolności do pracy sprzed 1 lipca 2004 r. jako daty wprowadzenia nowej regulacji - dodania ust. 1a do art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 16 lipca 2009 r., II UK 388/08, LEX nr 533107; z 21 maja 2009 r., II UK 370/08, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 20; z 30 stycznia 2008 r., I UK 204/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 106; z 6 stycznia 2009 r., I UK 194/08, LEX nr 737378). W konsekwencji wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260; z 13 lipca 2011 r., I UK 12/11, LEX nr 989126; z 18 lipca 2007 r., I UK 62/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 269).

W art. 184 ustawy o emeryturach i rentach chodzi o pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów sprzed 1 stycznia 1999 r., ponieważ to na ten dzień ubezpieczony powinien posiadać pełny okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, wymagany w przepisach dotychczasowych.

Zatem przy założeniu, zgodnie z niekwestionowanymi ustaleniami Sądu Okręgowego, że wnioskodawca uzyskał wymagany na podstawie obowiązujących do dnia 1 stycznia 1999 r. przepisów okres zatrudnienia w szczególnych warunkach przed wskazaną wyżej datą należy przyjąć, że przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach nie znajduje zastosowania przy ustalaniu jego okresu pracy w warunkach szczególnych, co wyklucza możliwość odliczenia od tego okresu - okresu pobierania przezeń zasiłku chorobowego.

W konsekwencji uznania prawidłowości dokonanej oceny materiału dowodowego sprawy i ustaleń faktycznych sprawy, zarzuty apelacji w zakresie wadliwie zastosowanego przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, okazały się bezzasadne.

Z przytoczonych wyżej względów, nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd Apelacyjny stosownie do treści art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.